

***Statenstuk* 2020-965**

Regiostedenfonds

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Omgevingsbeleid op 2 december 2020
- Provinciale Staten op 16 december 2020
- fatale beslisdatum: 16 december 2020

Behandeld door de heer A. Bronsema, telefoonnummer (0592) 36 56 67, e-mail a.bronsema@drenthe.nl en de heer E. Last, telefoonnummer (0592) 36 56 61, e-mail e.last@drenthe.nl

Portefeuillehouders: de heer H. Brink, de heer C. Bijl, de heer H. Kuipers en de heer H.G. Jumelet.

Inleiding

a. Algemeen

In het Coalitieakkoord 'Drenthe, mooi voor elkaar!' zetten wij in op het ondersteunen van de ontwikkeling van sterke binnensteden en schenken wij aandacht aan de opgaven die de Drentse steden te wachten staan. Om deze ambitie tot uitvoering te brengen hebben wij samen met u invulling gegeven aan de uitwerking van de Investeringsagenda. In onze Investeringsagenda 2019-2023 hebben wij aan uw Staten voorgesteld om wederom te investeren in Drenthe als de provincie om te wonen, te leven, te werken en te recreëren. In de afgelopen maanden hebben wij naar aanleiding van de coronacrisis de Investeringsagenda opnieuw tegen het licht gehouden.

Wij zien de Drentse steden als ruggengraat voor het vestigings- en woonklimaat, de leefbaarheid en het voorzieningenniveau van de provincie. Terwijl de regiofunctie van de stad toeneemt, neemt de (winkel)leegstand toe, dreigt het cultuuraanbod te verschrallen, laat de fietsbereikbaarheid vaak te wensen over en leidt verpaupering tot een minder goed leefklimaat. Assen, Emmen, Hoogeveen en Meppel hebben een (boven)regionaal verzorgingsgebied met een sterke binding met andere kernen in de provincie op het gebied van onder andere wonen, werken, onderwijs, zorg en koopstromen. Het versterken van de regionale functie van deze steden heeft een uitstralend effect op de leefbaarheid van geheel Drenthe.

Met de subsidieregeling Regiostedenfonds bouwen wij voort op de bestaande uitvoeringsplannen van Drentse binnensteden en centrumgebieden die tot stand zijn gebracht voor de uitvoering van het Binnenstadfonds uit 2017. De subsidieregeling Regiostedenfonds heeft als doel het tot stand brengen van sterke, toekomstbestendige, compacte binnensteden, met een optimaal aanbod van voorzieningen en een aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit die aansluit bij het regionale verzorgingsgebied. De subsidie draagt hieraan bij door de kernen van Assen, Emmen, Hoogeveen en Meppel financieel te ondersteunen in fysieke ingrepen ter versterking van de regionale functie van de binnenstad. Assen en Emmen kunnen elk rekenen op € 4,55 miljoen en Hoogeveen en Meppel op € 2,65 miljoen. Met de regeling stimuleren wij fysieke ingrepen voor het compacter maken, vergroenen, verbeteren van het wonen en fietsen en het versterken van cultuur in de binnensteden. Wij beschikken op basis van een integraal plan met een exploitatieraming, planning en een beschrijving van opgaven en projecten gericht op deze vijf thema's. Wij stellen als voorwaarde dat de gemeenten ten minste 30% van hun bijdragen besteden aan het verbeteren van de bereikbaarheid per fiets. De uitwerking van de subsidieregeling is ter informatie bijgevoegd.

Om de inzet in sterke steden te continueren, vragen wij u om de reservering van € 14,4 miljoen in te zetten voor uitvoering van de subsidieregeling Regiostedenfonds. Wij hebben de subsidieregeling Regiostedenfonds vastgesteld onder voorbehoud dat u het bedrag van € 14,4 miljoen beschikbaar stelt voor de uitvoering van de regeling. Nadat u hebt ingestemd met het inzetten van de middelen van de Investeringsagenda PLUS 2020-2023 voor de uitvoering van de regeling, zal deze per 1 januari 2021 in werking treden.

Door in te stemmen met het inzetten van de reservering van € 14,4 miljoen voor het Regiostedenfonds, geeft u een helder kader aan voor de subsidieregeling en daarmee ook het subsidieverleningsbesluit. Zodra wij de voorgenomen subsidieverleningsbesluiten nemen,

wordt u hiervan op de hoogte gesteld middels een Statenbrief. Indien u wensen of bedenkingen heeft, verzoeken wij u om deze in de eerstvolgende vergadering van de Statencommissie of uw Staten in te brengen. Het voornemen tot het subsidieverleningsbesluit zetten wij om in een definitieve subsidieverlening, indien u in de eerstvolgende vergadering geen dusdanige wensen of bedenkingen heeft ingebracht waardoor van de subsidieverlening moet worden afgezien.

b. Europese aspecten

Met de subsidieregeling Regiostedenfonds wordt een subsidie beoogd aan vier Drentse gemeenten. Bij subsidieverlening aan gemeenten is er geen sprake van staatssteun. De subsidie zal verstrekt worden aan de gemeenten onder de voorwaarde dat er geen sprake is van ongeoorloofde staatssteun aan derden.

c. Economie/werkgelegenheid

De gemeentelijke inzet aan de hand van de subsidieregeling zal leiden tot het behoud van de economie en werkgelegenheid in de binnensteden.

d. Participatie

De concept-subsidieregeling Regiostedenfonds is tot stand gekomen in goed overleg met de vier gemeenten. De concept-regeling speelt in op de actuele opgaven in de kernen Assen, Emmen, Hoogeveen en Meppel. De gemeentelijke aanpak aan de hand van het Regiostedenfonds vraagt om continue afstemming tussen verschillende stakeholders in de binnensteden, maar ook tussen de provincie en de desbetreffende gemeenten. Dit wordt bereikt door middel van ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Gelet op de ervaringen met het Binnenstadfonds (2017) is een constructieve houding te verwachten bij de uitvoering van de subsidieregeling Regiostedenfonds.

Advies

1. Ter uitvoering van het Regiostedenfonds:

- a) een bedrag van € 14,4 miljoen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de subsidieregeling Regiostedenfonds;
- b) dit bedrag te dekken uit de Reserve Investeringsagenda PLUS 2020-2023.

Doelstelling uit de begroting

2.3.05 Sterke steden en vitale dorpen

Argumenten

1.1 Sterke, toekomstbestendige, compacte steden, met een optimaal aanbod van voorzieningen en een aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit zijn belangrijk voor het vestigings- en woonklimaat, de leefbaarheid en het voorzieningenniveau van Drenthe.

Steden vormen de ruggengraat van Drenthe. De maatschappelijke en sociaal-culturele voorzieningen, winkelcentra, culturele instellingen en evenementen in de steden zijn van grote betekenis voor het leefklimaat. Goed functionerende binnensteden met een aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit hebben

een uitstralend effect op de leefbaarheid van de gehele regio. Zonder ingrepen ontstaat er een vicieuze cirkel waarin de regionale functie van binnensteden afglijdt met een afname van het vestigings- en woonklimaat, de leefbaarheid en het voorzieningenniveau van Drenthe als gevolg.

1.2 De subsidieregeling Regiostedenfonds voorziet vanuit een integraal plan in de behoefte om in te spelen op de opgaven van de thema's retail, vergroenen, wonen, cultuur en fietsen.

De uitgangspunten van de subsidieregeling Regiostedenfonds zijn afgestemd op de opgaven in de vier steden. Met de impuls van het Regiostedenfonds stimuleren wij gemeenten om fysieke ingrepen uit te voeren ten aanzien van retail, fietsen, vergroening, wonen en cultuur. Daarmee versterken wij de regionale functie van deze steden en geven wij uitvoering aan het Coalitieakkoord 'Drenthe, mooi voor elkaar!'. Met de subsidieregeling Regiostedenfonds geven wij invulling aan de uitvoering van dit thema in de Investeringsagenda PLUS 2020-2023.

1.3 Het versterken van de binnenstedelijke structuur draagt bij aan sterke, toekomstbestendige en compacte steden met een optimaal aanbod van voorzieningen.

In het najaar van 2019 is de Retailagenda Drenthe 2016-2019 geëvalueerd en per brief aan u toegezonden (d.d. 26 november 2019). Het bijbehorende Binnenstadfonds is als instrument van de Retailagenda daarmee tussentijds geëvalueerd. Naar aanleiding van deze evaluatie kijken wij positief naar de rol die de Retailagenda en het bijbehorende Binnenstadfonds hebben gespeeld in het verbeteren en toekomstbestendig maken van de (kern)winkelgebieden in de Drentse binnensteden. Met het Regiostedenfonds continueren wij deze inzet en stimuleren wij gemeenten in het terugdringen van leegstand en het overaanbod van winkelvloeroppervlak.

1.4 Het vergroenen van de steden draagt bij aan het bevorderen van de soortenrijkdom en het klimaatadaptief vermogen.

De provincie heeft zich gecommitteerd aan de position paper 'Naar een Klimaatbestendig Nederland' van het Interprovinciaal Overleg (IPO). Met het Regiostedenfonds geven wij uitvoering aan het thema Klimaatbestendig en waterrobuust wonen. De huidige en toekomstige woongebieden vragen om een klimaatbestendige inrichting om er ook in de toekomst prettig te kunnen leven. Meer groen en ruimte voor water maken dat deze nieuwe woonomgevingen namelijk beter bestand zijn tegen hitte, droogte en wateroverlast.

1.5 Het versterken van wonen in de binnensteden draagt bij aan compacte binnensteden met een prettig woonklimaat.

Wonen in stedelijke gebieden is in trek. Met de impuls vanuit het Regiostedenfonds stimuleren wij binnenstedelijk wonen. Daarmee geven wij uitvoering aan de Drentse Woonagenda. Wonen is een katalysator voor stedelijke ontwikkeling gericht op het compacter maken van de stad. Fysieke ingrepen gericht op het versterken van wonen in stedelijk gebied, zoals herstructurering en transformatie, dragen bij aan het inspelen op de demografische ontwikkeling en aan de toekomstbestendigheid van de woningvoorraad.

1.6 Het versterken van cultuur in de binnensteden draagt bij aan een laagdrempelig cultureel aanbod in Drenthe met bovenregionale culturele voorzieningen.

Het culturele aanbod in de steden heeft een belangrijke regionale functie. Met de Cultuurnota Drenthe 2021-2024: Cultuur om te delen wil de provincie stedelijke gemeenten op maat ondersteunen in de periode 2021-2024. Wij stimuleren een breed cultureel aanbod en investeren opnieuw in cultuur en erfgoed. Met onze inzet dragen wij bij aan het behouden en toekomstbestendig maken van ons gebouwde erfgoed en cultuurhistorie, verbetering van het museale aanbod en de stimulering van vrijetijdseconomie.

1.7 Het verbeteren van fietsvoorzieningen/-bereikbaarheid en het stimuleren van fietsen dragen bij aan de bereikbaarheid en leefbaarheid van de steden.

Fietsen draagt bij aan een gezond leefklimaat in de steden. Vooruitlopend op het nieuwe Mobiliteitsprogramma geven wij binnen het Regiostedenfonds uitvoering aan het verbeteren en verkeersveiliger maken van fietsen in de binnensteden. Hierdoor verbetert de bereikbaarheid van de binnenstad en stimuleren wij het gebruik van de fiets.

Tijdsplanning

Na toekenning van de middelen wordt de subsidieregeling Regiostedenfonds gepubliceerd en per 1 januari 2021 opengesteld. De vier gemeenten kunnen een aanvraag indienen tot en met 30 juni 2021. Op basis van de gemeentelijke subsidieaanvragen stellen wij een subsidiebeschikking op. De subsidiebeschikking sturen wij u middels een Statenbrief toe. De uitvoering en realisatie kent een langere doorloop, maar zal uiterlijk voor 31 december 2025 afgerond moeten zijn, langer dan de reikwijdte van de Investeringsagenda PLUS 2020-2023.

Financiën

De middelen voor de uitvoering van de subsidieregeling Regiostedenfonds worden gedekt door een bijdrage uit de Reserve Investeringsagenda PLUS 2020-2023.

De hoogte van de beschikbare middelen is bepaald op € 14,4 miljoen, met een looptijd tot en met 2021, en verdeeld op de volgende wijze (indicatief naar jaren):

	Totaal	2021	2022/2023/2024/2025
Regiostedenfonds	€ 14,4 miljoen	€ 14,4 miljoen	€ 0,0 miljoen

De middelen worden op de volgende wijze verdeeld over de genoemde gemeenten:

- Assen € 4,55 miljoen
- Emmen € 4,55 miljoen
- Hoogeveen € 2,65 miljoen
- Meppel € 2,65 miljoen

Monitoring en evaluatie

Via de reguliere P&C-cyclus. Daarnaast zullen uw Staten jaarlijks geïnformeerd worden over de voortgang van de uitvoering van het Regiostedenfonds middels samengevatte gemeentelijke voortgangsrapportages. Gemeenten dienen jaarlijks per 1 april de voortgangsrapportages in.

Communicatie

Na instemming van uw Staten worden de betrokken gemeenten geïnformeerd over de uitvoering en zal er overleg plaatsvinden over de subsidieverlening.

Bijlagen

1. Subsidieregeling Regiostedenfonds

Ter inzage in kamer C0.39

Niet van toepassing.

Assen, 3 november 2020

Kenmerk: 45/5.10/2020002071

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

mevrouw drs. J. Klijnsma, voorzitter
W.F. Brenkman MSc, secretaris

mb/coll.

Provinciale Staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 3 november 2020, kenmerk 5.10/2020002071;

BESLUITEN:

ter uitvoering van het Regiostedenfonds:

- a) een bedrag van € 14,4 miljoen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de subsidieregeling Regiostedenfonds;
- b) dit bedrag te dekken uit de Reserve Investeringsagenda PLUS 2020-2023.

Assen, 16 december 2020

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, griffier

wa/coll.

Subsidieregeling Regiostedenfonds

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze subsidieregeling wordt verstaan onder:

- a. activiteitenplan: het document met het gemeentelijk uitvoeringsplan dat ten grondslag ligt aan deze subsidieaanvraag;
- b. ASV 2017: Algemene subsidieverordening Drenthe 2017;
- c. binnenstad: het kernwinkelgebied en uitlopers hiervan inclusief aanloopstraten;
- d. proceskosten: kosten voor het faciliteren van samenwerking van partijen ten behoeve van het project en/of kosten voor communicatie en monitoring van het project.

Artikel 2 Doel

De subsidie heeft als doel het tot stand brengen van sterke, toekomstbestendige en compacte binnensteden, met een optimaal aanbod van voorzieningen en een aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit die aansluit bij het regionale verzorgingsgebied.

Artikel 3 Subsidiabele activiteiten

Subsidie kan worden verstrekt voor het ondersteunen van gemeenten voor de uitvoering van fysieke ingrepen ter versterking van de regionale functie van de binnenstad.

Artikel 4 Doelgroep

Subsidie wordt uitsluitend verstrekt aan de gemeenten Assen, Emmen, Hoogeveen en Meppel.

Artikel 5 Aanvraagperiode

Een aanvraag voor subsidie kan worden ingediend vanaf 1 januari 2021 tot en met 30 juni 2021.

Artikel 6 Aanvraag

Een aanvraag voor subsidie wordt digitaal of schriftelijk en ondertekend ingediend met behulp van een door Gedeputeerde Staten vastgesteld aanvraagformulier en de in het aanvraagformulier gevraagde bijlagen, waaronder een activiteitenplan.

Artikel 7 Toetsingscriteria

Om voor subsidie in aanmerking te komen, wordt voldaan aan de volgende vereisten:

1. De in het activiteitenplan voorgestelde fysieke ingrepen zijn in ieder geval gericht op de volgende thema's:
 - a. het versterken van de compacte ruimtelijk-economische structuur;
 - b. het vergroenen door bevorderen van de soortenrijkdom en het klimaatadaptief vermogen van de leefomgeving;
 - c. het stimuleren van de realisatie van passende woonruimte in de binnensteden;
 - d. het versterken van het cultureel aanbod;
 - e. het stimuleren van fietsen, onder ander door het verbeteren van fietsvoorzieningen in/-bereikbaarheid van de binnensteden.
2. De in het activiteitenplan voorgestelde ingrepen zijn onderling samenhangend.
3. Ten minste 30% van de totale subsidiabele kosten is gericht op investeringen ten aanzien van het thema fietsen.
4. De begroting bevat een integrale exploitatieraming op projectniveau en een planning voor de projecten die uitgevoerd worden.
5. Aan de hand van de planning wordt aannemelijk gemaakt dat er zicht is op afronding van de fysieke ingrepen voor de gestelde realisatiedeadline van 31 december 2025.

Artikel 8 Subsidiabele kosten

Voor zover noodzakelijk en adequaat in relatie tot het doel van de subsidie komen alleen investeringskosten gericht op fysieke ingrepen voor subsidiëring in aanmerking.

Artikel 9 Niet-subsidiabele kosten

De volgende kosten komen niet voor subsidie in aanmerking:

- a. onderhoud-, beheers- en exploitatiekosten voor reguliere uitvoeringstaken van de gemeenten;
- b. proceskosten.

Artikel 10 Subsidiehoogte

De hoogte van de subsidie bedraagt per gemeente maximaal:

- Assen € 4,55 miljoen
- Emmen € 4,55 miljoen
- Hoogeveen € 2,65 miljoen
- Meppel € 2,65 miljoen.

Artikel 11 Subsidieplafond

Het subsidieplafond is vastgesteld op € 14.400.000,--.

Artikel 12 Verplichtingen van de subsidieontvanger

Aan de subsidieontvanger wordt de verplichting opgelegd dat de voor subsidie voorgestelde ingrepen voor 31 december 2025 zijn afgerond.

Artikel 13 Inwerkingtreding en horizonbepaling

Deze subsidieregeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2021 en vervalt op 31 december 2021.

Toelichting op de Subsidieregeling Regiostedenfonds

Algemeen

In het Coalitieakkoord 'Drenthe, mooi voor elkaar!' zetten wij in op de ontwikkeling van sterke binnensteden en schenken we aandacht aan de opgaven die de Drentse steden te wachten staan. Om deze ambitie tot uitvoering te brengen is besloten om de voorgenomen voortzetting van het Binnenstadfonds om te zetten in het Regiostedenfonds. Met de Subsidieregeling Regiostedenfonds bouwen we voort op de bestaande uitvoeringsplannen van Drentse binnensteden en centrumgebieden die tot stand zijn gebracht voor de uitvoering van het Binnenstadfonds uit 2017.

Artikel 2 Doel

We zien de Drentse steden als ruggengraat voor het vestigings- en woonklimaat, de leefbaarheid en het voorzieningenniveau van de provincie. Terwijl de regiofunctie van de stad toeneemt, neemt de (winkel)leegstand toe, dreigt het cultuuraanbod te verschromelen, laat de fietsbereikbaarheid vaak te wensen over en leidt verpaupering tot een minder goed leefklimaat. Het versterken van de regionale functie van deze steden heeft een uitstralend effect op de leefbaarheid van geheel Drenthe.

De Subsidieregeling Regiostedenfonds heeft als kerndoel het tot stand brengen van sterke, toekomstbestendige en compacte binnensteden, met een optimaal aanbod van voorzieningen en een aantrekkelijke ruimtelijke kwaliteit die aansluit bij het regionale verzorgingsgebied. De subsidie draagt hieraan bij door de gemeenten Assen, Emmen, Hoogeveen en Meppel financieel te ondersteunen in fysieke ingrepen ter versterking van de regionale functie van de binnensteden van de gelijk genaamde

kernen. Assen en Emmen kunnen elk rekenen op € 4,55 miljoen en Hoogeveen en Meppel op € 2,65 miljoen. Assen, Emmen, Hoogeveen en Meppel hebben een (boven)regionaal verzorgingsgebied met een sterke binding met andere kernen in de provincie op het gebied van onder andere wonen, werken, onderwijs, zorg en koopstromen.

Artikel 7 Toetsingscriteria

Met de Subsidieregeling Regiostedenfonds stimuleren we de gemeenten om fysieke ingrepen uit te voeren ter versterking van de binnenstad. De uitvoering van deze fysieke ingrepen is in ieder geval gericht op de vijf thema's, zoals opgenomen in de Subsidieregeling in artikel 7 'Toetsingscriteria', te weten: compacte binnenstad, vergroenen, wonen, fietsen en cultuur. We vragen een evenwichtige verdeling van subsidiemiddelen over deze vijf thema's. Met uitzondering van de voorwaarde om ten minste 30% van de totale subsidiabele kosten in te zetten voor het thema 'fietsen', zijn er geen voorwaarden voor de financiële verdeling over de andere thema's. De verdeling van middelen is maatwerk per plan en kan per gemeente verschillen.

Aan de hand van het activiteitenplan vragen we de gemeenten om toe te lichten hoe de ingrepen bijdragen aan deze thema's. Wij vragen de gemeenten om aandacht te hebben voor provinciale beleidsambities. Te denken valt aan:

a. Compacte ruimtelijk-economische structuur

- Het saneren van detailhandelsters buiten het kernwinkelgebied;
- Het terugdringen van (winkel)leegstand;
- Het toekomstbestendig maken van het kernwinkelgebied, o.a. door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur door vastgoedontwikkeling zoals sloop, facelifts, herstructurering/herontwikkeling en transformatie;
- Gebiedsontwikkeling ter versterking van de binnenstad.

b. Vergroenen

- Bevorderen van de soortenrijkdom en het klimaatadaptief vermogen van de leefomgeving;
- Vergroenen van het stedelijk gebied en het verminderen van het hitte-eiland effect, bijvoorbeeld door aanplant van bomen, aanleg wadi's, behouden of aanleg waterelementen, natuurvriendelijke bermen, groene daken/ wanden, ontstening, enz.
- Voorkomen van ongewenste bodemzetting en verdroging van bodem en groen, door meer regenwater te infiltreren en trager af te voeren uit de stad;
- Voorkomen van wateroverlast door de toegenomen kans op hevige neerslag, door het creëren van tijdelijke bergingsmogelijkheden op plaatsen die geen hinder opleveren door overstroming;
- Stimuleren van natuurinclusief en/of circulair bouwen.

c. Wonen

- Inspelen op de demografische ontwikkeling en de veranderende woonbehoefte in de steden;
- Realiseren van passende woonruimte met voldoende woonkwaliteit in de binnensteden;
- Versterking van de toekomstbestendigheid van de bestaande woningvoorraad;
- Benutten van wonen als katalysator voor de transformatie van winkels en andere functies.

d. Cultuur

- Verbreden en vernieuwen van het culturele aanbod in de binnensteden, bijvoorbeeld zodat professionele kunstenaars en aanstormend talent een podium krijgen en daarmee nieuw publiek weten te trekken;
- Versterking van bestaande theaters en podia;
- Verplaatsen van cultureel (cultureel-maatschappelijke) functies naar de binnensteden;

- Cultuurhistorische waardering en input voor energie- en verduurzamings- en klimaatvraagstukken;
- Benutten en versterken van historische groen- en infrastructuren en gebouwen, bijvoorbeeld passend bij het concept van de 'Biografie van de winkelstraat';
- Gebruikmaken van de kennis en kunde van Het Steunpunt Erfgoed Drenthe;
- Hergebruiken van historische bouwelementen bij verbouw of sloopwerkzaamheden en/of het opslaan van deze bouwelementen in het provinciaal depot Erfgoedarsenaal Drenthe.

e. Fietsen

- Verbeteren van stallingsvoorzieningen (zoals Hubs) in de binnenstad;
- Verbeteren van de verkeersveiligheid over routes richting de binnenstad;
- Verbeteren bereikbaarheid centrum per fiets, bijvoorbeeld door aanleg van ontbrekende schakels of prioriteit bij verkeerslichten.